

VARIANTEN

MEDLEMSBLAD FÖR VÄLLINGBY FRIMÄRKS-
OCH VYKORTSFÖRENING

Föreningen är ansluten till Sveriges Filatelist-Förbund

Nr 3 augusti 2017

(170) Årgång 45

Ordförandens spalt...

Den 24-27 maj genomfördes en stor frimärksutställning i Tammerfors, Finlandia 2017, med anledning av Finlands 100 år som självständig nation. Det var en mycket stor utställning med över 2000 ramar med exponat från åtminstone 44 länder. Det fanns många fina exponat att beskåda. Gunnar Lithéns Ångbåtspostexponat fick guldmedalj och det är ett mycket intressant exponat. För övrigt träffade jag fyra av våra medlemmar på utställningen. Vi borde nog fundera på att ordna en lokal eller regional utställning i Vällingby. Omfattningen av en sådan utställning kan vi själva bestämma. Vi vet ännu inte hur det ska bli med Frimärkets Dag 2018.

Höstens program börjar måndagen den 28 augusti med medlemsmöte och en inlämningsauktion. Vid höstens övriga möten har vi föreläsningar i den filatelistiska fortsättningskursen. Vid mötet den 11 september får vi besök av Jan Larsson som informerar om sitt dataprogram FRID, d.v.s. Frimärksdata som är en webbaserad frimärkskatalog. I FRID kan man också hitta en del varianter och även se hur de ser ut. Jan-Ove Brandt kommer att föreläsa om Postanstaltens stämplor under åren 1939-1945. Under beredskapsåren byttes de ordinarie fasta Postanstaltens namn mot stämplor med ordet "Postanstalten" samt ett nummer med eller utan litt. Detta för att en postförsändelses avgångsort inte skulle röjas. Brev med dessa stämplor är bättre att ha i sin samling än frimärken stämplade med dessa stämplor! Vid nästa möte kommer Göran Heijtz föreläsa om stämpelkunskap. Vi har ju många olika typer av stämplor och nu får vi kunskap om hur man kan skilja dem åt. Tomas Olsson kommer att berätta om perforeringar på svenska frimärken och senare kommer han att prata om Grönland som samlingsområde. Gunnar Lithén kommer också att berätta om Ångbåtspostexpeditioner i Värmland. Måndagen den 4 december har vi terminsavslutning med julfest och kvalitetsauktion. Vid samtliga möten har vi tillgång till cirkulationshäften.

Välkomme till höstens möte !

Bosse

Höstens auktioner

Under hösten har vi fyra kvalitetsauktioner med objekten som ni kan studera i auktionshäftet. I flera fall auktionerar vi ut hela serier med frimärken med fina stämplor. När det är flera frimärken i objekten går det inte att visa alla märken. Endast något eller några märken visas. Objekten måste ses i verkligheten!

I höstens auktioner finns det många BC- och CB-par!

Styrelsen

Vällingby Frimärks- och Vykortsförening.

Möteslokal: Medborgarhuset Trappans annex, Albert Ronssons torg 5

Medlemsavgift: 100 kr. Plusgiro: 60 74 35-5

Hemsida: www.duv.se/vff

Ordförande Bo Dahlner, Sörgårdsvägen 20, 163 51 Spånga. Tfn: 073-905 78 01

E-post: bodahlner@gmail.com

Facebook: <http://www.facebook.com/vallingbyFF>

Referat av årsmötet 2017

Vid årsmötet den 22 maj valdes Åke Nilsson till mötesordförande och undertecknad till mötessekreterare. Mötet var som vanligt välbesökt. Verksamhetsberättelsen och den ekonomiska berättelsen var införd i nr 2 av Varianten. Dessa diskuterades och godkändes. Revisionsberättelsen föredrogs och därefter beviljades styrelsen ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret. Några motioner hade inte inkommit och mötet fastställde därefter styrelsens förslag att medlemsavgiften skall vara oförändrad 100 kr och att arvoden till vissa styrelseledamöter skall vara oförändrade. En budget fastställdes. Undertecknad återvaldes som ordförande. Christer Rothman omvaldes till styrelseledamot och Reiner Lärka invaldes som ny ledamot. De valdes på två år. Åke Nilsson och Magnus Sjöblom kvarstår på ett år. Till suppleanter valdes Per-Olof Hall och Ulf Åhlfeldt. Till revisor omvaldes Jarl Karlsson och till revisorssuppleant valdes Ulf Nyström. Till valberedning valdes Hans Söderberg (sammankallande) och Tomas Olsson. Nitha Schäfer omvaldes till suppleant i valberedningen. Vid det konstituerande mötet omvaldes Christer Rothman till kassör och Reiner Lärka valdes till sekreterare. Bosse

Höstens program

Måndag 28/8: Kl. 18.00: Medlemsmöte med inlämningsauktion.

Måndag 11/9: Kl 18.00: Filatelistisk fortsättningskurs: Jan Larsson informerar om FRID . Kl 18.45: Medlemsmöte med kvalitetsauktion, cirkulationshäftet

Måndag 25/9: Kl 18.00: Filatelistisk fortsättningskurs: Jan-Ove Brandt föreläser om Postanstaltens stämplat under åren 1939-1945. Kl 18.45: Medlemsmöte med inlämningsauktion, cirkulationshäftet

Måndag 9/10: Kl 18.00: Filatelistisk fortsättningskurs: Göran Heijtz föreläser om Stämpelkunskap Kl 18.45: Medlemsmöte med kvalitetsauktion, cirkulationshäftet

Måndag 23/10: Kl 18.00: Filatelistisk fortsättningskurs: Tomas Olsson berättar om perforeringar på svenska frimärken. Kl 18.45: Medlemsmöte med inlämningsauktion, cirkulationshäftet

Måndag 6/11: Kl. 18.00: Filatelistisk fortsättningskurs: Gunnar Lithén berättar om Ångbåspostexpeditioner i Värmland. Kl 18.45: Medlemsmöte med kvalitetsauktion, cirkulationshäftet

Måndag 20/11: Kl. 18.00: Filatelistisk fortsättningskurs: Grönland, ett intressant samlingsområde. Tomas Olsson berättar. Kl 18.45: Medlemsmöte med inlämningsauktion, cirkulationshäftet

Måndag 4/12: Kl. 18.00: Terminsavslutning med julfest och kvalitetsauktion

Frimärksperforering 1855-1920

Arktandningen

Svenska frimärken har ända från början 1855 och fram till någon gång under 1912 perforerats med arktandningsverktyg. Det utmärkande för sådan perforering är att perforeringen utfördes i ett enda moment för hela 100-kartan av frimärken och att tänderna är välformade och så likformade som tekniken medgav. Har man tillgång till övre eller nedre marginalen på frimärksarket så finns det inga perforeringshål där. De verktyg som användes monterades i en digelpress som drevs med handkraft. För att kunna perforera med arktandningsverktyget **måste** man först dela upp ett helark med 2x100 märken i kartor om 100 märken. Ytterligare ett arktandningsverktyg anskaffades med något avvikande tandningsmått. Perforeringsarbetet förutsatte att frimärksarken först uppnålades. Det skedde troligen i en ram som var lagom stor för en karta och som innehöll två nålar mitt på de vertikala sidorna för uppnålningen. Denna uppnålning var nödvändig och gav upphov till hål efter nålarna och ibland skador i frimärkenas hörn. Peter Lorentzon publicerade nyligen i Filatelisten om detta fenomen. Uppnålningen var en nödvändig åtgärd för att kunna genomföra perforeringen. Arktandningsverktyget kunde perforera ark med höjden 29 cm

Kamtandningen

Under 1912 (slutet) anskaffades en kamtandningsmaskin som var maskindriven elektriskt eller med remdrift, jag vet inte vilket. Kapaciteten var cirka fem gånger större än arktandningsverktygen. I fortsättningen användes naturligtvis huvudsakligen den

nya kamtandningsmaskinen, men inte alltid. Kamtandningsmaskinen krävde att man **inte** delade upp tryckarket med 2x100 märken innan perforeringen genomfördes. Delningen skedde först sedan perforeringen av de båda arken med vardera hundra märken hade utförts. Maskinen perforerade en rad med tio märken på tre sidor i ett arbetsmoment för att sedan flytta sig en frimärkshöjd nedåt innan nästa arbetsmoment genomfördes som perforerade nedre sidan på de nyligen perforerade tio märkena och sidorna på nästa rad. Så fortsatte man till dess hela 100-kartan var perforerad. I det sista arbetsmomentet perforerades ju den

nedre marginalen. Den översta marginalen hade perforerats innan man kom till den översta raden med frimärken. Perforerade vågräta marginaler är ett tydligt tecken på att kamtandning har använts.

Förflyttningen nedåt var inte helt perfekt utan kunde innebära att verktyget förflyttades något mer eller mindre än en frimärkshöjd. Detta innebar att frimärket blir något högre eller lägre än avsett och följaktligen blev nedersta tanden i lodräta perforeringen antingen smalare eller bredare. Detta syns ibland mycket tydligt på frimärket. Ibland perforerade man nedifrån och upp vilket förståss innebar att det är den översta tanden lodrätt som blir avvikande. Tre öre lilla riksvapnet tillverkades endast 1919 – 1920 men det hände även så sent att man använde arktandningsverktyg. I förbundets Sverigekatalog har man delvis prissatt de olika tandningssätten. Kamtandningsverktyget förmådde bara perforera ark med höjden 26 cm varför övre och nedre marginalen blev smalare än med det tidigare arktandningsverktyget. Uppnålningen var nödvändig även för kamtandningsmaskinen men arket med 2x100 märken fick inte säras innan perforeringen. Det blev då bara ett nålhål på varje 100-ark. För Gustaf V i medaljong fanns det perforeringsriktkors för att hjälpa till med uppålningen. För lilla riksvapnenmärkena fanns det motsvarande perforeringsriktpunkter.

Tomas Olsson

Illustrationen finns på vår hemsida.

VFF i cyberrymden

För 15 år sedan var det inte så vanligt att frimärksföreningarna hade en egen hemsida. Numera har alla filatelistföreningar insett vikten av att ha en hemsida. Med hemsidan visar man upp sig utåt och intresserade kan ta kontakt med föreningen.

Vi har i Sverige ca 150 filatelistföreningar och deras hemsidor finns angivna på förbundets hemsida. Tyvärr är det många föreningar som inte har en egen kompetens att bygga upp och underhålla en hemsida. I de fallen gör Per Bunnstad en enkel hemsida för föreningarna som sedan läggs på förbundets server.

Som ordförande i VFF får jag genom hemsidan många kontakter med personer som vill veta mer om frimärken och ibland vill man veta var man kan sälja frimärken som de ärvt. Jag försöker givetvis att få dem bli frimärkssamlare. Ibland lyckas det. Hemsidan måste vara uppdaterad och vår hemsida <http://www.duv.se/vff> uppdateras kontinuerligt.

Numera finns det ett bra komplement till hemsidorna genom Facebook. Många kanske betraktar Facebook som en personlig sida där man skriver allt möjligt med eller utan större värde. Men det är numera mycket vanligt att företag och föreningar har egna Facebook-sidor där de gör reklam för sin verksamhet. När det gäller frimärken och vykort så finns ännu inte så många sådan Facebook-sidor. Filatelistförbundet har två Facebook-sidor och med frimärken och vykort finns endast ett par Facebook-sidor.

VFF har en Facebook-sida med rubriken frimärken och vykort i Västerort. Genom den Facebook-sidan får vi många nya kontakter utanför vår egen krets. Genom Facebook-sidan marknadsför vi oss.

dressen dit är: <http://www.facebook.com/vallingbyFF>

Gå in på Facebook-sidan och gilla oss! Har du en egen Facebook-sida kan du dela bilder med oss!
Bosse

En liten tillbakablick över sommarens aktiviteter....

När föreningen fick besked om att vi skulle bli av med vårt förråd i våras, blev vi även anvisade ett nytt förråd.

Flytten av vårt material gick ganska snabbt, vi var flera som hjälpte till.

I ett svagt ögonblick... utlovade jag att bringa reda i förrådet och samtidigt utföra en inventering. När sommaren infunnit sig, fick jag ett mail från Bosse, där han bad mig om hjälp med att hitta anteckning om när en av våra gamla medlemmar gick in i

föreningen.

Jag lovade hjälpa till så snart det blev en regnig dag! Ganska intressant faktiskt att söka efter denna uppgift, i förrådet som ännu inte var uppsorterat och iordningställt... men så småningom lyckades jag, och personen, som skriver sina memoarer blev nöjd med uppgiften han fick!

När jag städade och letade efter denna anteckning, fick jag läsa igenom protokoll från början av 1960-talet, när föreningen startade sin verksamhet. Jag hittade flera intressanta noteringar i de gamla protokollen. Det visade sig att det fördes protokoll över samtliga FÖRENINGSMÖTEN något som irriterade flera medlemmar, som skrev och lämnade in motioner om att upphöra med detta, då det ansågs störa den sociala samvaron, inte utan att jag förstår dem...

Den 12 augusti 1965 ansökte föreningen om medlemskap i SFF som då hade hemadress Tegnérsgatan 13 i Stockholm.

29 september 1982 beslutades om gratulationsregler till jubilerande medlemmar, 50—60-70-75-80-85 osv.

Den 17 november 1982 på årsmötet (Det tillämpades s k brutet bokföringsår då i föreningen) beslutades om RÖKFÖRBUD i lokalen. Kan tänka mig "kamratandan" på dessa möten!!

Min slutsats efter att ha genomfört städningen och inventeringen av vårt förråd, är att det kan inte nog understrykas hur viktigt det är att notera alla viktiga beslut och händelser inom föreningen, de dokumenterar ju vår historia! Dessutom kan jag berätta att vi har GOTT om frimärksklipp och annat filatelistiskt intressant material, som säkert kommer att presenteras föreningsmedlemmarna vid tillfälle!

nitha Schäfer
f d ordförande numera arkivarie och ekonomipersonal/städtant!

Höstens inlämningsauktioner

Vi startar höstterminen med att genomföra en inlämningsauktion. Till den auktionen kommer vi också att ta med objekt från föreningens samlingar. Föreningen har flera album med finska och norska frimärken, men framför allt har vi ett ganska stort lager av svenska frimärken. I de svenska samlingarna finns det många bandfrimärken från 1920-1936 och under hösten kommer styrelsen att klassificera dem för att lägga ut dem på våra inlämningsauktioner. Dessutom har vi gott om ringtypsmärken även med bra stämplar.

Facit 174 med 2-papper. Ett vanligt frimärke, men har alla det?

Vi gratulerar

Rickard Wickberg 65 år	15/8
Åke Ljungberg 85 år	31/8
Lena Renström 75 år	21/9
Boguslaw Strzelczak 60 år	10/10
Anders Hlqvist 60 år	30/10
Karin Holmberg 70 år	15/11

NNONS

FÖRSÄLJNING V FRIMÄRKSTILLBEHÖR

Såsom fastsättare – klämfix – instickskort
plastfickor – insticksalbum – pergamynkuvert
pincetter – förstoringsglas – kataloger.

Tfn: 0768-514102

kjell.svedjeby@gmail.com

Kjell Svedjeby

Styrelsen 2017

Bo Dahlner, ordförande	073-905 78 01	bodahlner@gmail.com
Åke Nilsson, vice ordförande	070-246 7622	akenilssonfastighet@telia.com
Reiner Lärka, sekreterare	0762 36 61 16	reinerl40@gmail.com
Christer Rothman, kassör	070-677 9526	christer.rothman@bredband.net
Magnus Sjöblom, ledamot	070-471 85 03	magnus_sjoblom@yahoo.se
Per-Olof Hall, suppleant	070-227 99 05	per-olof.hall@telia.com
Ulf Åhlfeldt, suppleant	070-560 32 56	ulf.ahlfeldt@telia.com